

## Workshop Long-term Subsidence fase II Grounding & Framing sessies t.b.v. werkplan (7 en 8 december 2015).

**Doel van het onderzoek**– Het doel van *Long-term subsidence*, tweede gedeelte is primair de implementatie van de onderzoekresultaten uit het eerdere studiewerk in de modellering van bodemdaling als gevolg van de Amelandproductie. De NAM streeft in dit proces naar een breed draagvlak onder belanghebbenden voor zowel de inhoudelijke als procesmatige kant van de zaak. Na indiening van de resultaten uit de eerste fase is daarom overleg gevoerd met belanghebbenden. In dit overleg is een managementstructuur bedacht en zijn er randvoorwaarden vastgesteld. De NAM en belanghebbenden hebben de volgende managementstructuur voorgesteld voor het vaststellen en uitvoeren van het werkplan (resp. fig. 1 en 2).

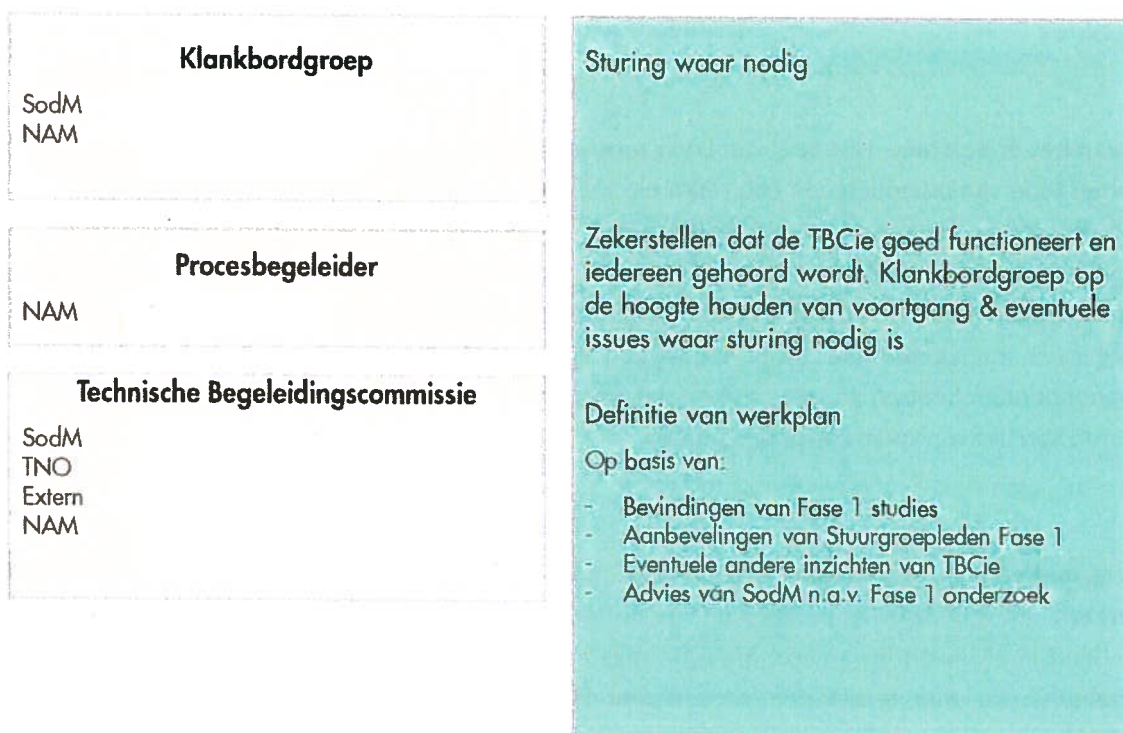
**Achtergrond en stand van zaken** - Met als doel de voorspellingen van bodemdaling op langere termijn te verbeteren, voert de NAM onderzoek uit. Dit onderzoek heet "Long-term subsidence". Op advies van SodM heeft het Ministerie van Economische zaken de verplichting tot dit onderzoek als voorwaarde opgenomen in de winningsplannen van een aantal gaswinlocaties rond de Waddenzee. In de periode 2011-2015 is er vooral onderzoek verricht naar de fysische achtergrond van het geobserveerde na-ijlgedrag van bodemdaling. Dit onderzoek is begeleid door een onafhankelijke commissie van experts van de verschillende disciplines, onder regie van de Waddenacademie. Eind juni 2015 heeft de NAM dit deel afgerond en 16 rapporten ingediend bij SodM.

Gedurende de studie is er veel discussie geweest over de scope van het onderzoek. Daarom heeft de NAM in januari 2015 een brief ([link](#)) aan SodM gestuurd waarin wordt aangegeven dat na een eventuele goedkeuring van de studie er een tweede fase zal moeten worden geïnitieerd die betrekking heeft op de implementatie van de studieresultaten. Daarnaast heeft de NAM een overzicht gecreëerd van alle suggesties die er in de loop van de studie door externen zijn gedaan. Deze lijst ([link](#)) zal ter voorbereiding op het werkplan voor de tweede fase worden geevalueerd.

Op 11 november 2015 heeft SodM, ondersteund door een advies van TNO, de onderzoeksresultaten van de studie beoordeeld als 'grondig, zeer relevant en van wetenschappelijk hoog niveau'. In deze brief ([link](#)) verzoekt SodM aan NAM de bovengenoemde vervolgstudie uit te voeren. Genoemde einddata voor deze volgende studie fase zijn (a) inleveren van een onderzoeksplan uiterlijk 1 februari 2016 en (b) inleveren van de onderzoeksresultaten uiterlijk 1 februari 2017.

De onderzoeksrapporten uit de Long Term Subsidence studie, aanbiedingsbrieven van de NAM en de beoordelingen van het studiewerk door de stuurgroep en SodM zijn te vinden op de NAM website : <http://www.nam.nl/nl/downloads/reports-wadden/long-term-study-reports.html>

## Waddenzee LTS studie Fase 2 Definitie werkplan



Figuur 1: Organisatiestructuur voor het vaststellen van het werkplan voor de studie *Long-term Subsidence* fase II.

In de klankbordgroep is ook ruimte voor een vertegenwoordiger vanuit de belanghebbenden. Enkele personen die eerder interesse in het project hebben getoond zullen hiervoor benaderd worden. Indien er geen kandidaat wordt gevonden zal de procesbegeleider de belanghebbenden op de hoogte houden van de voortgang van de studie bv via de commissie Waddengas 2006 en de commissie Monitoring Bodemdaling Ameland.

Aan de technische begeleidingscommissie voor het opstellen van het werkplan is de statisticus van Shell Global Solutions Amsterdam toegevoegd. De vergadering concludeert dat voor het vaststellen van een werkplan ter implementatie van de studieresultaten de huidige groep voldoende kennis en kunde in huis heeft.

Figuur 2: Organisatiestructuur voor het uitvoeren van het werkplan voor de studie *Lon*

## Waddenzee LTS studie Fase 2 Structuur

<p><b>Klankbordgroep</b></p> <p>SodM NAM</p>	<p>Vinger aan de pols houden en sturing geven waar nodig</p> <p>Zekerstellen dat de TBCie goed functioneert en iedereen gehoord wordt. Klankbordgroep op de hoogte houden van voortgang &amp; eventuele issues waar sturing nodig is</p> <p>Voeling houden met onderzoekers en voortgang van het onderzoek</p> <p>Werkplan uitvoeren</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Coördinatie: NAM (Project Manager)</li> <li>- Technisch overleg met TBCie</li> </ul>
<p><b>Procesbegeleider</b></p> <p>NAM</p>	
<p><b>Technische Begeleidingscommissie</b></p> <p>SodM TNO Extern</p> <p style="text-align: right;">observer)</p> <p style="text-align: center;">others?</p>	
<p><b>Onderzoekers</b></p> <p>NAM, Extern</p>	

g-

term *Subsidence* fase II.

De technische begeleidingscommissie kan verder met specialisten worden uitgebreid. Op basis van observaties in fase I lijkt het niet wenselijk nieuwe specialisten na vaststelling van het werkplan aan te trekken. Deze mensen worden dan met een vastgelegd plan geconfronteerd zonder verdere mogelijkheden van inspraak.

De vooraf vastgestelde randvoorwaarden voor de uitvoering van de Fase 2 studie zijn:

- De brief van SodM (dd 11 november 2015) met additionele voorwaarden en suggesties. Deze brief vormt de belangrijkste randvoorwaarde voor het onderzoek.
- Gebruik de resultaten en de opmerkingen van de commissieleden uit fase I van het onderzoek
- Houdt de technische begeleidingscommissie compact en slagvaardig
- Betrek externe specialisten vanaf het begin, d.w.z. bij de vormgeving van het plan van aanpak
- Integreer betrokken disciplines (reservoir engineering, geomechanica, geodesie en statistiek).
- Publiceer presentaties, procesverslagen en discussiedocumenten op internet en zorg daarmee voor een transparant en navolgbaar proces.

Deelnemers aan de workshop ,7 en 8 december 2015, Assen:

- (Delft, geomechanica)

- (TNO, geomechanica)
- (SodM, geomechanica)
- (Shell, statistiek)
- (Delft, geodesie)
- (NAM, geomechanica)
- (NAM, geodesie)
- (NAM, geomechanica)
- (NAM, geodesie)
- (NAM, projectleider)
- (NAM, procesbegeleider)